

határánál, a Ferenc-majortól D-re található szántóterületen (038/1 hrsz.), beruházást megelőzően.

A Ferenc-majortól D-re a tábla közepén és K-i felében római leletanyag került elő, mely a terület legmagasabb részén, egy kis kiemelkedésen sűrűsödött, itt sok tegula és csatári pala törmelékét is megfigyeltük. A lelőhelyet egy távvezetékoszlop bolygatta meg. A lelőhely D-i határa nem éri el az itt található erdőt, de itt a rossz látási viszonyok miatt bizonytalan a település széle. É-i oldalát egy sekélyebb terület jelzi, ahol most belvíz volt; Ny-i szélén valószínűleg összeér egy őskori település maradványaival. A lelőhely kb. 300×200 m.

A római villa Ny-i részén, ill. a két település (Vép, Szombathely) határát jelző árok partján, egy kisebb kiemelkedő dombháton őskori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk: kevés, aprókavicsal soványított; egy töredéken ujjbenyomkodással tagolt bordadisz van. Valószínűleg egy bronzkori település része lehetett itt.

Munkatársak: Horváth András, Horváth Dorina régésztechnikusok, Czékus Károly, Mánfai Tamás, Nagy Csaba.

FARKAS CSILLA

568. Villány határa

(Baranya megye) U, R, B, LT, Ró, Á, I

2010 nyarán megelőző feltárásokat végeztünk az épülő Villányt elkerülő út D-i szakaszára eső régészeti lelőhelyeken.

Arceter-szántó (KÖH 55164): Június 30. és szeptember 30. között a kutatott 23 298 m²-en 1189 objektumot tártunk fel. A lelőhely részben egy DNy-i fekvésű domboldal, részben egy mélyebb fekvésű terület, amelyet mocsaras rész vesz körül. A megelőző feltárás során kiderült, hogy a lelőhely folytatódik K-i irányba a dombtetőn, ill. hogy alacsonyabb vízállásnál a jelenlegi vizenyős terület egy részén is megfigyelhetők településnyomok. A lelőhely nagy része sűrűn borított régészeti jelenségekkel, amelyek egy részét kisebb- nagyobb mértékben károsította a területen megfigyelhető erőteljesen erózió, a vékony humuszréteg miatt a mezőgazdasági művelés és egy második világháborús lövészárkokrendszer.

A domb alján a *késő neolitikum-korai rézkor* időszakában az ún. lengyeli kultúra emlékei figyelhetők meg. Kisebb-nagyobb gödrök mellett nagyszámú cölöphely, földfelszíni építmények nyomai kerültek elő. Ezenkívül a feltárás középső részén két téglalap alakú, É-D-i tájolású alapárkos ház rajzolódott ki egymás mellett. A lelőhely D-i részén újabb két alapárkos épületet tártunk fel. Ezek viszont lényegesen nagyobb méretűek, megközelítőleg négyzet alakúak és nemcsak az árkokban találhatóak cölöplyukak, hanem az árkokkal párhuzamosan is cölöphelysorok futnak. Három zsugorított csontvázas sírt bontottunk ki a területen, melléklet híján bizonytalan, ezek melyik népességhez tartoznak. A lelőhely teljes területén a legnagyobb számban a késő bronzkori urnamezős kultúra települései figyelhetők

meg, gödrök és cölöphelyek formájában, közöttük 6 urnás temetkezéssel. A leletanyag főleg kerámia, nagyméretű tárolóedények, hombárok, turbántekercses peremű tálak töredékei, néhány bronztű.

A lelőhely középső és D-i részén kelta méhkas alakú gödröket és téglalap alakú, földbe mélyített házakat találtunk, részben a bronzkori jelenségekre ráászva. A házak padlója tapasztott, amibe belemélyednek a tetőszerkezetet tartó cölöphelyek. Az egyik épület leégett, itt a padlón fekete faszenes-hamus réteg jelentkezett. Egy osztott tűzterű edényégető kemence, mellette sütőkemencével került elő a vizenyős rész közelében. Két temetkezést köthetünk ehhez a korszakhoz, egy csecsemő sírját edénymelléklettel és az egyik méhkas alakú gödör falához nyomva egy felnőtt csontvázat.

Néhány gödörben római kori leletanyagot figyeltünk meg. A terület középső és NyDNy-i részén késő Árpád-kori településeket, köztük 8 sütőkemencét tártunk fel. A leletanyag nagy része itt is kerámia, főleg fazekak töredékei, amelyek részben a kemencék sütőfelülete alatt húzódó hőszigetelő rétegből kerültek elő, ezenkívül vaskések és egy olló került elő ebből az időszakból.

Villányi út alatti dűlő (KÖH 55163): Június 24. és július 1. között a nyomvonal által érintett 1575 m²-nyi területen 39 objektum került elő. Elszórtan kisméretű gödrök, cölöphelyek(?), leletanyag nélkül. A jelenségek betöltése jellegtelen volt, mind természetes feltöltődést mutatott; funkciójuk ismeretlen, keltezésük bizonytalan.

Munkatársak: Nagy Norbert, Birkás Péter, Linzembold Csongor, Bodródi Miklós, Fenyvesi Anita.

VOICSEK VANDA

569. Vitnyéd, Kishely-dűlő

(KÖH 35956)

(Győr-Moson-Sopron megye) B, Ró

2010. augusztus 16–27. között próbafeltárást végeztünk a 05/22 hrsz.-ú telken, mely a környezetéhez képest is mélyebb fekvésű, középső részén azonban a más jellegű növényzet is jelzi azt a humuszoláskor megmutatkozott medenceszerű, határozott lemezyülést, mely valószínűleg emberi tevékenység eredményeként jött létre. A humusz átlagos vastagsága 20 cm körül mozgott, itt mintegy 1,5 m vastagságúnak bizonyult. Az altalaj jól mutatta az egykori áradások nyomát, alapvetően sóderes, kavicsos agyag alkotta.

A kutatóárkok segítségével megnyitott felület teljes nagysága 742 m² lett. Már a gépi humuszoláskor több leletkoncentrációsi helyet figyeltünk meg, melyek súlypontja a K-i, ÉK-i kutatóárkok területére esett, a Ny-i részeken csupán szórványos előfordulást tapasztaltunk. A túlnyomórészt kerámiatöredékekből álló anyag a jellegzetesebb darabok alapján a késő bronzkori urnamezős kultúra időszakára keltezhető. Ezenkívül még egy tűzikutya-töredéket kell megemlítenünk. A későbbiek során mindegyik szondánk negatívnak bizonyult,

régészeti jelenséget egyik leletkoncentráció esetében sem tudtunk meghatározni. Végül összesen négy objektumot dokumentáltunk, azonban ezek mindegyike az említett középső leletanyagban került elő. Datálásra közülük csupán egy víznyerőhelyként meghatározható, felső részén kiszélesedő, majd aknaszerűen kialakított objektum bizonyult alkalmasnak, ebből viszonylag nagyobb mennyiségű tegula- és téglatöredék került elő (köztük szegecses cipőtalp-, valamint állatmancslenyomat is), ill. néhány jellegteleg kerámiatöredék, melyek alapján a kút római korinak tekinthető, a közelben valószínűsíthető villagazdaság része lehetett. A másik három objektum egy-egy összefüggés nélküli oszlophely volt.

A feltárási terület közvetlen környezetében végzett terepbejárás alkalmával gyűjtött nagy mennyiségű késő bronzkori, ill. kevesebb római kori kerámiatöredékből álló felszíni szórványanyaggal kiegészítve arra következtethetünk, hogy a lelőhelynek ezen a részén egykor erőteljes emberi beavatkozás (talajművelés) történt, mely a kultúrrétege(ke)t teljesen elpusztította.

Munkatárs: Göbolyös Mihály.

POLGÁR PÉTER

570. Zagyvaszántó, Gyúr (KÖH 76707)

(Heves megye) Kö, Kú

2010 májusában terepbejárásokat végeztünk tervezett települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját megelőzően. A lerakók területét természetesen minden esetben kommunális hulladék fedte. Több esetben a telepek környezete is tartósan elfedett (erdő, beépítettség) volt, viszont a legtöbb szeméttelép környezetében el lehetett végezni az értékelést.

Zagyvaszántó területén egy új lelőhelyet lokalizáltunk a Szuha-patak felett D-re emelkedő dombvonulaton. A középkori Gyúr faluval azonosítható.

REMÉNYI LÁSZLÓ

571. Zalacsány határa

(Zala megye) Á, Kk

A Kulturális Örökségvédelmi Szolgálat 2010 folyamán régészeti megfigyelést végzett a 76. sz. út rekonstrukciós munkálatainál.

Meleg-hegy Dél (KÖH 76425): Szeptember 15-én a 30+580–30+630 km-sz. között régészeti lelőhelyet észleltünk az út jobb oldalán. A domboldal tükreben 6 objektum folytja rajzolódott ki, melyek betöltése szürke színű, több közülük vörösre átégett. Az érintett terület a zalacsányi tavat É-ről övező Meleg-hegy legdélebbi részén fekszik. A régészeti lelőhely korábban ismeretlen volt, most lokalizáltuk. A feltárt jelenségek az Árpád-korra datálhatók, közülük a kemencék emelhető ki, melyek egyikének platnija kerámiatöredékekkel kirakott, egy másikat pedig megújították. Október 11-én a

30+263 km-szelvényénél az út bal oldala mellett újabb objektumot észleltünk és tártunk fel. Az itt jelentkező Árpád-kori kemence mind korban, mind jellegben az előző hónapban feltárt objektumokkal egyezik meg, így ezt is idesoroltuk.

Tilaji útelágazás (KÖH 39689): November 8-án az út jobb oldalán, a 31+240–31+270 km-sz. között észleltük a lelőhelyet. A domboldalban 2 objektum folytja rajzolódott ki. A szürkésbarna betöltésű foltokban talált kerámiatöredékek az Árpád-korra datálhatók. November 17-én folytatták a területen a földmunkát régészeti megfigyelésünk mellett, ekkor újabb 3 régészeti jelenség folytját tapasztaltuk a kisajátítási határon, a domboldal rézsújében. A régészeti lelőhely korábban is ismert volt: az 1966-ban készült bevágással megbolygatták, ekkor Müller Róbert folytatott leletmentést, melyen késő középkori telep- és temetőrészlet került napvilágra. 2008-ban Kvassay Judit végzett terepbejárást a 76. sz. főút rekonstrukciójához készített kulturális örökségvédelmi hatástanulmányhoz, akkor gyenge intenzitású Árpád-kori telepet lokalizált itt. A most észlelt alapján megállapítható, hogy a régészeti lelőhely kiterjedése K-i irányban nagyobb a korábban tapasztaltaknál.

Munkatársak: Spolár Erika és Tóth Zoltán terepi asszisztensek. A geodéziai felmérést Földi Áron végezte.

TOKAI ZITA MÁRIA

572. Zalaegerszeg-Kaszaháza, Papharaszt (KÖH 19108)

(Zala megye) U, R

A Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága 2010. június 8–15. és október 8–12. között próbafeltárást végzett a lelőhelyen. A munkára a tervezett családi házas övezethez kapcsolódó út és közművek kiépítése miatt volt szükség. A kutatás érintette a majdani út és közművek 6 m széles sávját és a kapcsolódó majdani vízvezeték telkekhez vezető bekötéseinek nyomvonalát.

A humuszolás során objektumhoz nem kapcsolódó kerámiatöredékeket és paticsdarabokat figyeltünk meg, melyek elszórtan, és kisebb területen koncentrált jelleggel fordultak elő. A terület lejtős domboldalon fekszik, mely az utóbbi időkig mezőgazdasági művelés alatt állt. A talajerózió és a szántás következtében a lelőhely részben elpusztult, csak az altalajba mélyülő objektumokat sikerült beazonosítani, melyek elszórtan helyezkedtek el a kutatott területen.

A próbafeltárást során júniusban 8 régészeti objektumot találtunk. Közülük 6 a dunántúli vonaldíszes kultúrához (DVK), 1 a lengyeli kultúrához volt köthető. Egy objektumból pedig nem került elő lelet, kora nem volt meghatározható.

Az októberben előkerült objektumok közül 1 a lengyeli kultúrához köthető, 1 rézkori lehetett, 3 esetben pedig a jellegtelen leletek miatt csak az őskori eredetet tudtuk megállapítani. Az előkerült leletek túlnyomó